

До проектів реєстр. № 12295,
12295-1 та 12295-2

ВИСНОВОК
до проектів законів України

про внесення змін до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" щодо удосконалення надання послуг для певних категорій осіб
реєстр. № 12295 від 06.12.2024,

про внесення змін до статті 13 Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів"
реєстр. № 12295-1 від 09.12.2024,

про внесення змін до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" щодо компенсації витрат певних категорій осіб
реєстр. № 12295-2 від 19.12.2024

20 лютого 2025 року
протокол № 192

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні 20 лютого 2025 року (протокол № 192) розглянув проекти законів України про внесення змін до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" щодо удосконалення надання послуг для певних категорій осіб (реєстр. № 12295 від 06.12.2024), поданий Кабінетом Міністрів України, про внесення змін до статті 13 Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" (реєстр. № 12295-1 від 09.12.2024), поданий народним депутатом України Скориком М.Л. та іншими народними депутатами України, та про внесення змін до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" щодо компенсації витрат певних категорій осіб (реєстр. № 12295-2 від 19.12.2024), поданий народним депутатом України Третьяковою Г.М. та іншими народними депутатами України.

Усі законопроекти спрямовані на встановлення особливостей страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних

транспортних засобів (далі – ОСЦПВ) для учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Законопроектом № 12295 пропонується:

1) встановити на період дії воєнного стану та на весь рік (до 31 грудня) після його припинення чи скасування для учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та постраждалих учасників Революції Гідності такі особливості укладення внутрішніх договорів страхування:

- до 31 грудня 2025 року звільнити таких осіб від обов'язкового укладення внутрішнього договору страхування;

- з 1 січня 2026 року звільнити таких осіб від сплати страхового платежу за внутрішнім договором страхування;

2) встановити завдання Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом щодо створення механізму для передачі Моторному (транспортному) страховому бюро України (далі – МТСБУ) інформації із реєстрів баз (банків) даних, що є необхідною для підтвердження належності осіб до категорій громадян України, що передбачені статтею 13 цього Закону, та реєстрації за такими особами транспортних засобів.

Законопроектом № 12295-1 пропонується на постійній основі встановити, що громадяни України – учасники бойових дій, звільняються від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на території України щодо транспортного засобу, який має робочий об'єм двигуна до 2500 сантиметрів кубічних або потужність електродвигуна до 100 кіловат включно та належить йому на праві власності, за умови керування таким транспортним засобом виключно страхувальником та використання транспортного засобу без мети надання платних послуг з перевезення пасажирів та/або вантажу, звільняються від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на території України.

Законопроектом № 12295-2 пропонується:

передбачити компенсацію витрат (за інший рахунок ніж кошти страховиків чи МТСБУ) на оплату страхових премій за внутрішніми договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів для наступних категорій осіб: учасників бойових дій; осіб з інвалідністю внаслідок війни; постраждалих учасників Революції Гідності;

передбачити, що порядок, умови та розмір компенсації встановлюються Кабінетом Міністрів України;

запровадити перехідний період до 30 червня 2025 року, протягом якого наявність внутрішнього договору страхування для зазначених категорій осіб не є обов'язковою;

передбачити, що у випадках відсутності договору ОСЦПВ для зазначених категорій громадян, шкода, завдана ними до 30 червня 2025 року, підлягає компенсації за рахунок коштів централізованого страхового резервного фонду захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах Моторного (транспортного) страхового бюро України (МТСБУ).

визначити виключні підстави, за яких МТСБУ має право на зворотну вимогу (регрес) до особи, яка спричинила шкоду.

Законопроектом № 12295-2, на відміну від законопроектів №№ 12295 та 12295-1, враховано, що запровадження безоплатності страхового полісу для категорій осіб, які відповідно до запропонованих змін не будуть сплачувати страхові премії страховикам, за рахунок яких формуються внески страховиків до МТСБУ, призведе до зростання цін на страхові продукти для громадян України, які не відносяться до пільгових категорій, та/або збільшується ризик недотримання страховиками вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика, визначених Національним банком України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своїх висновках №№ 16/03-2025/40981 від 19.02.2025, _16/03-2025/40984 від 19.02.2025 та 16/03-2025/40982 від 19.02.2025 висловлює зауваження до законопроектів.

Національний банк України у своєму листі № 18-002/5507 від 22.01.2025 висловлює зауваження до поданих законопроектів, але зазначає, що найбільш прийнятним вбачається положення законопроекту № 12295-2.

Міністерство фінансів України у своєму узагальнюючому висновку № 14030-02-3/119 від 02.01.2025 повідомляє, що законопроект №12295-1 не підтримується.

Міністерство фінансів України у своєму узагальнюючому висновку № 14030-02-3/748 від 09.01.2025 зазначає, що законопроект № 12295-2 може бути прийнято за основу з подальшим урахуванням вищезазначених зауважень.

Оскільки зазначені законопроекти, що розглядаються, за своєю суттю є альтернативними відповідно до частини першої статті 100 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", до них може бути застосована процедура, передбачена частиною другою статті 110 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", яка передбачає, що при розгляді альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати Верховній Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради народними депутатами – членами цього комітету.

Пункт 1 частини першої статті 15 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" надає Комітету право при здійсненні законопроектної функції, зокрема, розробляти з власної ініціативи проекти законів з питань, що

віднесені до предметів відання, з наступним внесенням їх на розгляд Верховної Ради членами Комітету за його рішенням.

Метою доопрацьованого проекту Закону є збереження та посилення соціального захисту учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни через:

компенсацію витрат на сплату страхових премій за укладення внутрішніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів для зазначених категорій громадян;

тимчасове звільнення таких осіб від обов'язку мати договір обов'язкового страхування до 30 червня 2025 року, що дозволить уникнути додаткового фінансового навантаження на родину у складний період воєнного стану.

Доопрацьованим законопроектом пропонується:

встановити з 1 січня 2025 року протягом дії воєнного стану та одного року після його закінчення права учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни на компенсацію їхніх витрат на страхові премії на оплату страхових премій за внутрішніми договорами страхування з Державного бюджету України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

встановити на постійній основі зменшення на 50 % для страхувальника – особи з інвалідністю внаслідок війни розміру страхової премії за внутрішнім договором страхування щодо транспортного засобу, який має робочий об'єм двигуна до 2500 сантиметрів кубічних або потужність електродвигуна до 100 кіловат включно та належить йому на праві власності, за умови керування таким транспортним засобом виключно страхувальником або особою, яка також належить до інших категорій, які мають право на знижку, та використання транспортного засобу без мети надання платних послуг з перевезення пасажирів та/або вантажу;

надати право Кабінету Міністрів України встановлювати порядок, умови та розмір компенсації іншим категоріям осіб, які мають право на знижку 50 % відповідно до Закону, що забезпечує додаткову гнучкість у реалізації положень Закону та можливість врахування специфічних потреб цих категорій громадян;

запровадити перехідний період до 30 червня 2025 року, протягом якого наявність внутрішнього договору страхування для зазначених категорій осіб не є обов'язковою;

встановити, що у випадках відсутності договору ОСЦПВ для зазначених категорій громадян, шкода, завдана ними до 30 червня 2025 року, підлягає компенсації за рахунок коштів централізованого страхового резервного фонду захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах МТСБУ;

запровадити мотивуючу норму, відповідно до якої особа, яка уклала внутрішній договір страхування та отримала компенсацію та спричинила дорожньо-транспортну пригоду протягом дії цього внутрішнього договору

страхування та/або порушила умову щодо права отримувати знижку та компенсацію стосовно тільки одного транспортного засобу, втрачає право на компенсацію при укладенні наступного внутрішнього договору страхування (внутрішніх договорів страхування) протягом наступного календарного року;

визначити виключні підстави, за яких МТСБУ має право на зворотну вимогу (регрес) до особи, яка скористалася правом на компенсацію та спричинила шкоду;

доручити Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності Законом щодо створення механізму для передачі МТСБУ інформації із реєстрів баз (банків) даних, що є необхідною для підтвердження належності осіб до категорій громадян України, що передбачені статтею 13 цього Закону, та реєстрації за такими особами транспортних засобів.

Також законопроектом пропонується врегулювати такі питання:

уточнення документу, який підтверджують наявність міжнародного договору страхування, чинного на території іноземної держави, до якої їде водій;

розповсюдження відповідальності страхувальника, який під час укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності надав відомості, які виявилися недостовірними, що призвело до зменшення розміру страхової премії за таким договором на укладення міжнародного договору страхування;

уточнення порядку розподілу виплати відшкодування за моральну шкоду у випадку наявності декількох отримувачів.

З огляду на зазначене та керуючись положеннями пункту 1 частини першої статті 15, частини п'ятої статті 44 Закону України "Про комітети Верховної Ради України", частини третьої статті 93, частини першої статті 100, статті 108, частини другої статті 110 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", Комітет вирішив:

1. Підтримати редакцію доопрацьованого Комітетом проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" щодо компенсації витрат певних категорій осіб, доручити народним депутатам України – членам Комітету, відповідно до частини другої статті 110 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", оформити та в установленому порядку подати на розгляд Верховної Ради України зазначений проект Закону.

2. Рекомендувати Верховній Раді України:

1) за результатами розгляду в першому читанні доопрацьований Комітетом проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників

наземних транспортних засобів" щодо компенсації витрат певних категорій осіб **прийняти за основу;**

2) доручити Комітету доопрацювати законопроект відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України з урахуванням пропозицій, зауважень, висловлених у висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, пропозицій, висловлених в узагальнюючому висновку Міністерства фінансів України, пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

3. Співдоповідачем від Комітету визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народного депутата України Гетманцева Д.О.

Голова Комітету

Д. ГЕТМАНЦЕВ

